

PGGM Overtuigingen en Uitgangspunten ten aanzien van Verantwoord Beleggen

Mei 2014



Voor een waardevolle toekomst

PGGM Overtuigingen en Uitgangspunten ten aanzien van Verantwoord Beleggen

Inleiding

Dit document beschrijft de overtuigingen en uitgangspunten ten aanzien van verantwoord beleggen van PGGM Vermogensbeheer B.V. en PGGM Strategic Advisory Services B.V. (hierna te noemen PGGM).

PGGM is een vermogensbeheerder met diverse Nederlandse pensioenfondsen als klanten. Iedere klant heeft een eigen beleid met specifieke accenten op het gebied van verantwoord beleggen. Dit document is onderdeel van een breder kader rond verantwoord beleggen, waarbij het beleid van onze klanten het startpunt vormt.

De overtuigingen en uitgangspunten in dit document zijn tot stand gekomen in samenspraak met klanten van PGGM. Vanuit een coöperatieve overtuiging streeft PGGM naar een goede aansluiting van de overtuigingen en uitgangspunten ten aanzien van verantwoord beleggen bij het beleid van de huidige én toekomstige klanten.

Het denken over verantwoord beleggen is nog sterk in beweging. PGGM volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en blijft ook zelf innoveren om stappen voorwaarts te maken in de invulling van verantwoord beleggen voor haar klanten. Dit document wordt daarom in overleg met onze klanten periodiek herzien.

Toepassing

Het kader voor verantwoord beleggen zoekt naar gezamenlijkheid binnen de PGGM-fondsen en biedt tevens ruimte voor de invulling van specifieke beleidswensen van klanten via intern en extern beheer. Dat betekent dat de activiteiten die wij ondernemen op gebied van verantwoord beleggen niet altijd voor alle klanten van toepassing zijn.

PGGM belegt en geeft advies voor haar klanten:

- (1) PGGM beheert diverse fondsen voor gemene rekening waarin meerdere klanten participeren.
- (2) PGGM beheert segregated mandaten voor individuele klanten.
- (3) PGGM geeft advies aan klanten over het rechtstreeks beleggen via externe mandaten of fondsen.

De Overtuigingen en Uitgangspunten ten aanzien van Verantwoord Beleggen zijn van toepassing op alle beleggings- en adviesactiviteiten van PGGM die onder deze driedeling vallen.

- *Toepassing in PGGM-fondsen:* Klanten kunnen beleggen via de PGGM-fondsen voor gemene rekening. De overtuigingen en uitgangspunten in dit document worden via de PGGM-fondsen geïmplementeerd. Dit gebeurt via een Uitvoeringskader met onderliggende uitvoeringrichtlijnen voor de verschillende vermogenscategorieën en de verschillende activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen (dit document is beschikbaar op onze website).
- *Toepassing in segregated mandaten:* De overtuigingen en uitgangspunten in dit document en het bijbehorende Uitvoeringskader zijn ook van toepassing op segregated mandaten voor individuele klanten die PGGM beheert. Deze zijn aan te vullen met klant-specifieke beleidsrichtlijnen en bijvoorbeeld uitsluitingenlijsten.
- *Toepassing op advisering over directe externe mandaten:* De overtuigingen en uitgangspunten in dit document zijn ook van toepassing wanneer PGGM haar klanten adviseert over het rechtstreeks beleggen via externe mandaten of fondsen. Omdat het hier alleen advies betreft, kan de invulling die hieraan wordt gegeven in de uitvoering - binnen de kaders van wat PGGM als 'passende klant' beschouwt - afwijken van de invulling die PGGM er zelf aan geeft.

Waarom is verantwoord beleggen belangrijk voor PGGM?

Als vermogensbeheerder voor pensioenfondsen, ondersteunt PGGM haar klanten bij de uitvoering van hun opdracht om te zorgen voor een goed en bestendig pensioen voor hun deelnemers, nu en in de toekomst. PGGM is ervan overtuigd dat het bijdragen aan een duurzame, leefbare wereld hoort bij een waardevolle toekomst voor deze deelnemers. Niet alleen vanuit de bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid die onze klanten hebben of het voldoen aan wet- en regelgeving of andere standaarden, maar juist ook bij de invulling van hun primaire opdracht.

Hoewel er in de afgelopen eeuw een enorme welvaartsontwikkeling heeft plaatsgevonden, worden stabiliteit en economische ontwikkeling in toenemende mate bedreigd door mondiale vraagstukken. Te denken valt aan klimaatverandering, schaarste van natuurlijke hulpbronnen zoals water en energie, stijgende voedselprijzen en inkomensongelijkheid. De manier waarop men in de afgelopen decennia met dergelijke vraagstukken is omgegaan, is niet langer houdbaar. Dit is van invloed op toekomstige beleggingsresultaten. Duurzaamheid of lange termijn houdbaarheid is daarom leidend voor onze activiteiten als langetermijnbelegger.

Voor PGGM is verantwoord beleggen niet alleen bewust rekening houden met milieu, sociale factoren en ondernemingsbestuur factoren in beleggingsbeslissingen en het positief uitoefenen van invloed via de beleggingen. Het betekent ook kritisch kijken naar het eigen gedrag en dat van de entiteiten waarin PGGM belegt of waarmee PGGM samengewerkt.

Overtuigingen ten aanzien van verantwoord beleggen

PGGM wil met de activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen bijdragen aan verantwoorde, stabiele en goede beleggingsresultaten voor klanten.

Deze doelstelling is gestoeld op de volgende overtuigingen:

- *Verantwoord beleggen loont:* PGGM is ervan overtuigd dat de factor duurzaamheid van invloed is op het risico-rendementsprofiel van de beleggingen en dat deze invloed in de toekomst steeds groter wordt.
- *Geen goed en stabiel rendement op de lange termijn zonder duurzame ontwikkeling:* PGGM is ervan overtuigd dat duurzame ontwikkeling van de wereld noodzakelijk is om ook op de lange termijn goede en stabiele beleggingsresultaten voor onze klanten te kunnen genereren.
- *De sturende kracht van het geld:* PGGM is ervan overtuigd dat via de sturende kracht van de beleggingen voor onze klanten een positieve bijdrage aan duurzame ontwikkeling kan en moet worden geleverd. Dit uiteraard binnen de kaders van de opdracht om te zorgen voor een goed en bestendig pensioen voor de deelnemers van onze klanten.

Waarop richten wij ons in het kader van verantwoord beleggen?

PGGM richt zich met verantwoord beleggen op een duurzame ontwikkeling van de wereld. Dit is een ontwikkeling die tegemoet komt aan de behoeften van de nu levende generaties, zonder de behoeften van toekomstige generaties in gevaar te brengen. PGGM wil vanuit deze ambitie bijdragen aan:

- Een houdbaar en veerkrachtig ecologisch systeem, waarbij wordt ingezet op het behoud van het natuurlijk kapitaal
- Een maatschappij waarin economische ontwikkeling niet ten koste gaat van kwetsbare groepen of toekomstige generaties
- Goed bestuur en goed functionerende (financiële) markten

Om hier op een gerichte manier invulling aan te geven heeft PGGM in samenspraak met haar klanten een aantal aandachtsgebieden benoemd. Het gaat hierbij om onderwerpen die onze klanten en hun deelnemers belangrijk vinden en om ontwikkelingen waarvan wij inschatten dat deze de beleggingen voor onze klanten materieel raken. PGGM wil via de beleggingen voor klanten en via andere activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen de negatieve aspecten van de voetafdruk verminderen en een positieve bijdrage leveren aan:

- Klimaatverandering en vermindering van vervuiling en uitstoot
- Waterschaarste
- Gezondheid(szorg)
- Voedselzekerheid
- Een stabiel financieel stelsel dat in dienst staat van de reële economie
- Goed ondernemingsbestuur
- Waarborgen van mensenrechten

Uitgangspunten voor de uitvoering

Het is de ambitie van PGGM om een excellente uitvoeringsorganisatie te zijn op het gebied van verantwoord beleggen en zo als thoughtleader te worden erkend. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid van klanten moet daarom herkenbaar en aantoonbaar zijn hoe PGGM hieraan invulling geeft. Hiertoe heeft PGGM tien uitgangspunten voor de uitvoering geformuleerd die worden geïmplementeerd via verschillende activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen. De uitgangspunten geven een gedeeld aspiratieniveau weer, stellen een ondergrens aan de beleggingen, geven richting aan het uitvoeringskader voor verantwoord beleggen en dienen als toetsingskader voor adviezen.

1. Verantwoord beleggen vormt een integraal onderdeel van de (beleggings)activiteiten van PGGM.

Vanuit onze overtuigingen is verantwoord beleggen niet alleen noodzakelijk, maar ook vanzelfsprekend. De risico's én kansen die duurzaamheidsfactoren met zich meebrengen, wegen daarom bewust mee in alle beleggingsprocessen en -activiteiten. De implementatie van de activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen is nog sterk in ontwikkeling. PGGM blijft innoveren om hier voor haar klanten op effectieve wijze invulling aan te geven.

2. PGGM heeft een heldere focus voor de activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen.

Vanuit onze visie op duurzame ontwikkeling, op wat er moet veranderen voor een meer duurzame wereld en hoe PGGM daaraan kan bijdragen, maken wij in samenspraak met onze klanten heldere keuzes voor de aandachtsgebieden waarop wij ons richten. Dat betekent dat er ook terreinen zijn waarop PGGM zich niet richt. Dit vanuit de overtuiging dat een heldere focus bijdraagt aan het vergroten van de impact die wij via de activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen kunnen bereiken.

3. PGGM kijkt kritisch naar haar eigen gedrag en naar het gedrag van partijen in de financiële sector waarmee wordt samengewerkt om te komen tot een stabiel en duurzaam financieel stelsel.

Voor het genereren van rendement voor klanten is PGGM in hoge mate afhankelijk van de gezondheid van het financiële stelsel. De huidige kortetermijnfocus vormt een belangrijk risico voor de stabiliteit van het financiële stelsel. Vanuit deze optiek kijkt PGGM met haar klanten kritisch naar haar eigen gedrag en de beleggingsactiviteiten. Ook gebruikt PGGM haar invloed om bij andere partijen in de financiële sector gedrag te stimuleren dat gericht is op de lange termijn. Wanneer een tegenpartij ongewenst gedrag blijft vertonen, kan PGGM op termijn afscheid nemen.

4. Namens haar klanten stelt PGGM zich op als actief eigenaar.

Het risico en rendement van de beleggingen zijn sterk afhankelijk van goed functionerende markten, ondernemingen en maatschappelijke systemen. Namens klanten stelt PGGM zich op als actief eigenaar om de kwaliteit, duurzaamheid en continuïteit van ondernemingen en markten te beïnvloeden. Hierbij maken we gebruik van instrumenten zoals de dialoog met ondernemingen en marktpartijen, bijvoorbeeld toezichhouders, het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen en het voeren van juridische procedures.

5. PGGM kijkt kritisch naar gedrag en activiteiten van entiteiten waarin namens klanten wordt belegd.

Wanneer het gedrag van deze entiteiten een duurzame, houdbare wereld ondermijnt, worden deze in beginsel niet meteen uitgesloten. Eerst spoort PGGM deze entiteiten via engagement aan tot verandering van gedrag. Wanneer er sprake is van ernstige misstanden, bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten, milieuvervuiling of corruptie en PGGM hierin geen verandering teweeg weet te brengen, neemt PGGM op termijn afscheid van de betreffende beleggingen.

6. PGGM stelt een ondergrens aan de beleggingen voor klanten.

Wanneer de producten of kernactiviteiten van een entiteit niet passen bij de identiteit van PGGM en haar klanten en de identiteit van hun deelnemers, worden de betreffende entiteiten direct uitgesloten. Zo belegt PGGM niet zelf in ondernemingen wanneer zij direct betrokken zijn bij de productie van en/of handel in controversiële wapens. Dit zijn wapens die op grote schaal leed (kunnen) toebrengen en gericht zijn op burgers, dan wel vooral slachtoffers aan burgerzijde maken. Hieronder verstaat PGGM nucleaire, biologische en chemische wapens, clusterbommen, anti-personeelslandmijnen en munitie met verarmd uranium.

Daarnaast belegt PGGM niet in staatsobligaties van staten die onderworpen zijn aan sancties door de VN Veiligheidsraad en/of de Europese Unie, wanneer deze zijn gericht op het land zelf of op de zittende regering en een wapenembargo betreffen of betrekking hebben op een situatie van grove en systematische schending van de rechten van de mens of wanneer sprake is van de mogelijke inzet van controversiële wapens.

Wanneer klanten voor hun beleggingen een striktere ondergrens willen hanteren, faciliteert PGGM de implementatie hiervan.

7. PGGM wil via (een deel van) de beleggingen voor klanten actief bijdragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

De langetermijngerichtheid en de omvang van het bij PGGM belegde vermogen scheppen de mogelijkheid om de sturende kracht van dit vermogen in te zetten ten behoeve van een meer leefbare, duurzame wereld. Hieraan geeft PGGM invulling door in verschillende vermogenscategorieën te beleggen in innovatieve en/of schaalbare oplossingen voor (toekomstige) maatschappelijke vraagstukken die ertoe doen voor onze klanten en hun deelnemers of die de beleggingsportefeuille op materiële wijze kunnen raken. De transitie naar een circulaire economie zien we hierbij nadrukkelijk als een van de oplossingsrichtingen.

8. Samenwerking met institutionele beleggers en andere marktpartijen leidt tot synergie en vergroot de impact.

Door samenwerking kan PGGM haar middelen effectiever inzetten en haar invloed vergroten. PGGM zoekt daarom actief de samenwerking met institutionele beleggers en andere marktpartijen. Om verantwoord beleggen te stimuleren en gezamenlijk veranderingen tot stand te brengen, speelt PGGM een actieve rol in verschillende netwerken en samenwerkingsverbanden van institutionele beleggers, zoals de UN Principles for Responsible Investment en Eumedion.

9. PGGM zoekt actief naar methodes om de financiële en maatschappelijke impact van de keuzes ten aanzien van verantwoord beleggen inzichtelijk te maken.

Het inzichtelijk maken van de financiële implicaties van verantwoord beleggen en het in kaart brengen van de maatschappelijke toegevoegde waarde als gevolg van verantwoord beleggen, staan nog in de kinderschoenen. PGGM werkt daarom nauw samen met academici en andere partners om hiervoor robuuste methodes te ontwikkelen.

10. PGGM is transparant over de activiteiten op het gebied van verantwoord beleggen en legt hierover verantwoording af.

Transparantie is van wezenlijk belang. PGGM legt verantwoording af aan klanten, hun deelnemers en andere belanghebbenden over activiteiten, doelstellingen en resultaten op het gebied van verantwoord beleggen. PGGM rapporteert hierover regelmatig onder meer via kwartaalverslagen voor klanten, op haar website en in het publieke Jaarverslag Verantwoord Beleggen.

Belangrijke informatie

Dit document wordt u uitsluitend ter informatie aangeboden en vormt geen advies alsmede geen uitnodiging of aanbod tot het kopen of verkopen van effecten of andere financiële instrumenten. Derden kunnen geen rechten aan dit document ontleen. PGGM Vermogensbeheer B.V. en PGGM Strategic Advisory Services (PSAS) B.V. hebben alle redelijkerwijs mogelijke zorg besteed aan de betrouwbaarheid van dit materiaal, echter aanvaarden geen aansprakelijkheid voor druk- en zetfouten. PGGM Vermogensbeheer B.V. en PGGM Strategic Advisory Services (PSAS) B.V. behouden zich het recht voor dit document te wijzigen.

PGGM

Noordweg Noord 150
Postbus 117, 3700 AC Zeist
Telefoon (030) 277 99 11
www.pggm.nl



Voor een waardevolle toekomst